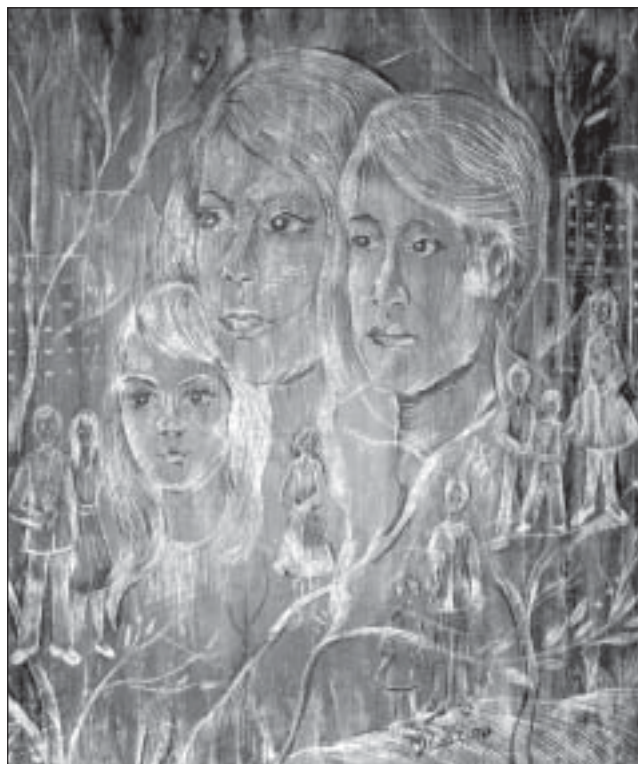

Florian Potra

AM O IDEE DE AL. G. CROITORU

Am o idee este o comedie de moravuri direct înrudită cu „Totul pentru fotbal”, atât ca univers interior, cât și ca expresie a acestui univers în scriitura scenariului, ambele aparținând lui Mircea Radu Iacoban, mai precis fluxului memoriei lui Mircea Radu Iacoban, ca fost crainic sportiv la radio, și știind „totul despre fotbal”: și ceea ce se vede, pe stadion, și mai ales ceea ce nu se vede. Este vorba de fapt, de acea birocrație parazită care înfloresce la marginea sau dedesubtul performanței și al spectacolului sportiv, și se dezvoltă cine știe cum, hrănindu-se cu false probleme, cu false competențe, cu false inițiative și soluții și, bineînțeles, așa cum sugerează însuși, titlul filmului, cu false idei. În acest sens, vârful de peniță al satirei trece dincolo de sport și de fotbal, zgâriind ușor suprafața oricărei manifestări inautentice, de exaltare formală, de orice domeniu de activitate productivă, spectatorului amuzat neputând să-i scape aluzia, mai mult sau mai puțin discretă, până și la musca de arat protocronismului cultural-artistic.

Acest univers interior, în scriitura lui Mircea Radu Iacoban, a fost preluat de regizorul Al.G. Croitoru și prelucrat într-o manieră cinematografică, așa zice *sui generis* la confluența dintre comedia de ambianță, comedia de intrigă și comedia motorie, amalgamente într-o stilizare personală cu un vag parfum de teatru craighian, cu supramarionete de gestualitate suprarealistă și uneori al absurdului. Mă explic: „Am o idee” este o comedie de ambianță fiindcă adevăratul protagonist al filmului nu e nici unul dintre personaje, ci mediul, mentalitatea, moravurile unui grup social; este, apoi, o comedie de intrigă, fiindcă nu adâncește analiza psihologică a eroilor păstrându-i pe aceștia doar la nivel de tipuri, cu interesul și curiozitatea publicului întreținute prin acțiune, prin succesiunea neîncetată prin fapte și întâmplări nostime, ridicole sau caraghioase; în sfârșit, „Am o idee” este o comedie notorie, care, încă o dată, pune accentul pe mișcare, pe urzeala acțiunii și pe loviturile de scenă, cu un aproape continuu du-te-vino pe pânza de ecran. Din acest aliaj, de tradiție comică prin excelență latină, a se revedea Plaut și Terențiu, căci nu degeaba regizorul nostru e membru al Academiei Tiberine, - Al.G. Croitoru își construiește de-a dreptul un fel de stil, punctat mereu de tot soiul de procedee și tehnici ale răsului: ba, așa fi tentat să afirm că „Am o idee” este, poate, atestarea celui mai vizibil efort din cinematografia românească de până acum în ceea ce privește densitatea de gaguri (când organice când mecanice) pe centimetrul pătrat de peliculă impresionantă, mărturisind fără putință de tăgadă inventivitatea mucalită a creatorului. A lui, cu precădere,

Zaiț Marga-Doina - *Compoziție*

deoarece aportul actoricesc „kystonul” cum spune de vreo două ori unul dintre personaje – în ciuda unor nume de prim rang în comedia autohtonă, de la Dem Rădulescu și Jean Constantin la Nicu Constantin și Horațiu Mălăele, și de la Stela Popescu la Vasilica Tastaman și Melania Gârje – aportul actoricesc, zic, este aproape complet lipsit de relief individual. Vreau să spun că tipurile (nefiind vorba nici o clipă de caractere, de o comedie de caractere, se pretează oricând și în orice împrejurare la o vivace schimbare de roluri, ca să nu spun, în termeni fotbalistici, de locuri: Valentin Plătăreanu ar fi putut să întruchipeze la fel de bine figura reprezentată de Petre Gheorghiu, iar aceasta – să apară în ipostaza lui Ovidiu Schumacher și așa mai departe, inclusiv bizarului naturalist – spectralul grup de „nevaste fotbalistice” având privilegiul de a încasa chenzine și de a se constitui într-un club „Femina”. E firesc, de altfel să fie așa într-un film comic de acest tip, în care, repet, personajul central rămâne ambianța, mediul, „obștea”, iar ideile fecunde aparțin doar scenaristului Iacoban, compozitorului Temistocle Popa, prompt încă din pregeneric, și, înaintea tuturor, tiranic, regizorului Al.G. Croitoru.